

TIIVISTELMÄ SUOMEN CAP-SUUNNITELMAN 2023–2027 VARAINHOITOVUODEN 2023 TULOKSELLISUUSKERTOMUKSESTA

Suomen CAP-suunnitelmasta 2023–2027 (CAP-suunnitelma) raportoidaan EU:n varainhoitovuosittain, mikä tarkoittaa ajanjaksoa 16.10.-15.10. Tuloksellisuuskertomus laaditaan toteutuneiden maksujen perusteella EU:n yhteisen maatalouspolitiikan 9 erityistavoitteen ja läpileikkaavan tavoitteen mukaisesti.

Suomen CAP-suunnitelman toimeenpano saatiin käyntiin vaiheittain vuoden 2023 alusta. Kansallinen lainsäädäntö (7 lakia ja 30 valtioneuvoston asetusta) tuli voimaan osin vuoden 2022 lopussa ja loput vuoden 2023 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana. CAP-suunnitelmassa oli maksuja suunniteltu toteutuvan varainhoitovuoden 2023 aikana 23 interventiossa, yhteensä n. 46 milj. euroa. Maksuja toteutui ainoastaan neuvontapalvelut-toimenpiteestä. Neuvonnalle asetetut 1. vuoden tavoitteet täyttyivät pääosin, lukuun ottamatta neuvojen määrää, koska kaikki hyväksytyt neuvot eivät vielä olleet antaneet neuvontaa.

CAP-suunnitelman mukaisten pinta-ala- ja eläintukien haut toteutettiin vuoden 2023 alkupuoliskolla. Vuonna 2023 oli käytössä ensimmäistä kertaa pakollinen sähköinen tukihakemusten toimitustapa. Vielä edellisenä vuonna paperisia hakemuksia jätti lähes 5 % tuenhakijoista. CAP-suunnitelman mukaisia pinta-ala- ja eläintukia ei vielä maksettu varainhoitovuoden 2023 aikana.

Pinta-alaperusteisten tukijärjestelmien sähköisiä tukihakemuksia jätettiin kaikkiaan 43 382 kappaletta. Hakemuksen jätti noin 2 400 tilaa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Tilamäärän väheneminen vastaa jo pitkään jatkunutta kehityskulkua. Käytössä oleva maatalousmaa (KMM) ei ole kuitenkaan vähentynyt, joten tilakoko on vastaavasti kasvanut.

Satelliittiseurannan ohella tuenhakijoiden toimittamien paikkaan sidottujen valokuvien käyttö oli ensimmäistä kertaa mahdollista. Syysilmoitus, joka on vuodesta 2023 alkaen osa pinta-alaperusteisten tukien hakua, on edelleen uutta osalle tiloista. Lähes kaikkien maatilojen tulee tehdä syysilmoitus ehdollisuuden vähimmäismaanpeitteestä.

Maaseudun kehittämisen tukien hakuja avattiin vuoden 2023 aikana sitä mukaa, kun Hyrrä-asointipalvelun kehitystyö sen mahdollisti. Neuvontapalvelut-toimenpide oli avoinna ensimmäisenä ja sen maksut aloitettiin kesäkuussa. Maatalouden investointi- ja aloitustukien haut avattiin huhtikuun 2023 aikana ja suurin osa yritys- ja hankerahoituksen hauista käynnistyi kesän 2023 aikana. Maksuja näistä ei toteutunut varainhoitovuoden 2023 aikana.

Toimeenpano ei käynnistynyt maaseudun kehittämisen tukien osalta CAP-suunnitelmassa esitetyn mukaisesti. Varainhoitovuoden 2024 toimeenpanon etenemisen odotetaan kiihtyvän CAP-suunnitelman mukaiseksi.

Maataloustukirahaston sektoritukien ensimmäinen hakukierros mehiläishoitoalan interventioita koskeville hankkeille oli avoinna 1.–28.2.2023. Näistä toteutui maksuja 15.10.2023 mennessä. Yksi CAP-suunnitelman mukainen hedelmä ja vihannesalan tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelma aloitti vuoden 2023 alusta.

Ahvenanmaan hallinto teki tiivistä työtä järjestelmien valmistelemiseksi toimeenpanoon. Lisäksi valmisteltiin kansallista lainsäädäntöä, kehitettiin sähköisiä järjestelmiä ja tehtiin tiedotustyötä uusista toimenpiteistä.